

TÜRK DİLİ II -FİNAL- KODLAMA YOLUYLA EZBER

#**Şiir**=Zengin sembollerle , ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan , hece ve durak bakımından denk ve kendi başına bir bütün olan edebi anlatım biçimi, manzume ,nazım, koşuk olarak tanımlanmaktadır.

#Yahya Kemal şiiri , **kalpten gelen bir durumun dile yansması** olarak tanımlanmaktadır.

#Recaizade Mahmud Ekrem şiiri ,**düşünce ,duygu ve hayal olarak** kabul edilir.

#Cahit Sıtkı Tarancı'ya göre şiir , **kelimelerle güzel biçimler kurmak sanatıdır.**

#Melih Cevdet'e göre : **Şiiri tanımlamaya çalışmak "boş bir çaba"**dır.

Melih Cevdet'e göre :” **Tanım akıl işidir ,Şiir ise akıl dışıdır.**”

#**Valery** şiiri düz yazı ile karşılaştırmakta ve düz yazı yürüyüşe , şiiri **raksa** benzetmektedir.

#Nurullah Ataç =”Günler geçtikçe şiir budur şiir şudur demekten uzaklaşıyorum ,bana şiir zevkini verecek söz arıyorum”

#Sanatsal yazı türleri içinde şiir : **en eski olarak nitelendirilmektedir.**

Şiirde çağrışım , imge , duyular , sezgi , duygular önemli yer tutmaktadır.

#Anlatım ise , düz yazı türlerine göre daha kapalı , söyleyiş daha ritmik ve algılar daha ön plandadır.

#**Cocteau** şiirde gerçeğin imgelerle anlatılması gerektiğini “ Ne masayı anlatacağım diye masa sözcüğünü kullanacaksınız, ne kuşu anlatacağım diye kuş sözcüğünü; ne de aşkı anlatacağım diye aşk sözcüğünü.” Sözleriyle ifade eder.

#**Uyak** , dize sonlarındaki ses benzerliğidir.

#Uyaklar yapılarına göre farklı adlar alırlar.

#**Yarım uyak** ,dize sonundaki tek ses benzerliğine,

#**Tam uyak** ,iki ses benzerliğine,

#Zengin Uyak, ikiden çok ses benzerliğine dayanan uyak türüdür.

#Ölçü ,şiirde dizelerin hece sayısına veya hecelerinin ses değerine (açıklık-kapalılık-uzunluk-kısalık) göre bir uyum içinde olmasıdır.Şiirde ritmi sağlar.

#Halk edebiyatında hece ölçüsü, Divan edebiyatında aruz ölçüsü kullanılmıştır.Cumhuriyet'ten sonra bu iki türe serbest ölçü eklenmiştir.

#Şiirler içerdikleri konulara göre :

-Lirik –Epik –Didaktik –Pastoral –Satirik –Dramatik olmak üzere 6 türdür.

#**Lirik Şiir** =Duyguları coşkulu bir dille anlatan şiirlerdir. Bu türde eser verenler :

Divan edebiyatında :Fuzuli ,Nedim , Şeyh Galip ,

Halk edebiyatında :Karacaoğlan ,Aşık Veysel

Çağdaş türk şiirinde :Ahmet Haşim ,Yahya Kemal , Nazım Hikmet ,Necip Fazıl , Cahit Sıtkı Tarancı , Attila İlhan

#Attila İlhan'ın bu türe örnek verilebilecek şiiri : Üçün Şahsin Şiiri

#**Epik Şiir**=Kısaca kahramanlık , savaş , göç ,ayaklanma , toplumsal sorunlar , olağanüstü olaylar üzerine yazılan şiirlerdir.

#Eski Yunan'da epik şiire **epos** , Batı'da **epope** , Türk edebiyatında **destan** denir.

#Doğal Epikler 'e örnek : Kırızların Manas Destanı

#Yapay Epikler'e örnek :Nazım Hikmet'in Kurtuluş Savaşı Destanı , Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Üç Şehitler Destanı

#**Didaktik Şiir**= Bilgilendirme, öğüt v erme ,bu düşünceyi açıklama amacı güden şiirlerdir.

#Eski Yunanca **didaktos** sözcüğünden türemiştir.

#İlk didaktik şiir örneğini : **İ.Ö(İsa'dan önce) 8. Yüzyılda** yaşayan **Hesiodos** ,**ahlak ve din bilgileri** üzerinde yazmıştır.

#Türk edebiyatında didaktik şiirin ilk örneği olarak =**11. Yüzyılda** yazılmış olan **Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig (Mutluluk veren bilgi)** adlı eseri görülür.

#Divan edebiyatında : **Aşık Paşa'nın** tasavvufu öğretmek amacıyla yazdığı **Garihname ve Nabi'nin** oğluna öğüt vermek için yazdığı **Hayriyye** adlı mesneviler ,didaktik şiir örnekleridir.

#Tevfik Fikret 'in çocuklara seslendiği **Şermin** adlı eseri , Mehmet Akif'in **Asım** adlı eseri didaktik şiirler arasındadır.

#**Pastoral Şiir** =Doğal güzellikleri ve bunları sevdirmeyi amaçlayan çobanların yaşamını, aşklarını , üzüntülerini anlatan şiirlerdir.

#Pastoral sözcüğü “çobanlara ilişkin” demektir.

#Yalın bir dille yazılan bu şiirler , doğrudan ozanın ağzından anlatılıyorsa (monolog) **idil** , çobanların karşılıklı konuşması biçiminde ise (diyalog) **eglog** adını alır.

#**İdiller** ,monolog tarzında olduğu için egloğa göre daha kısa olur.

#Pastoral şiirler , yunan edebiyatında **Theokritos** , Latin edebiyatında **Vergilus** tarafından yazılmıştır.

#Pastoral şiirler ,özellikle romantik dönemde doğa Batı şiirini besleyen önemli bir kaynak olmuştur.

#Divan edebiyatında ;

-Gazellerde doğa betimlemeleri -Kasidelerde doğa -Mevsim betimlemelerinin yapıldığı **teşbib** bölümleri vardır.

#Tanzimat döneminde pastoral şiire yeni bir soluk getiren şairler arasında :

-Abdülhak Hamit

-Servet-i Fünun'da Tevfik Fikret ve Cenap Şahabettin vardır.

-Çağdaş Türk şiirinde Kemalettin Kamu , Behçet Necatigil , Cahit Külebi bu türde şiirler yazmıştır.

#Kemalettin Kamu =Bingöl Çobanları

#**Dramatik Şiir** =Bir olayı, durumu tiyatro gibi canlandıran şiirlerdir.

#Dramatik Şiirler =Eski Yunan'daki tragediyalar ile başlamıştır ve günümüzde manzum tiyatrolarla varlığını sürdürmektedir.

#Batıda **Comille , Shakespeare** , Türk edebiyatında güçlü bir geleneği olmamakla birlikte **Namık Kemal, Abdülhak Hamit ,Faruk Nafiz** dramatik şiirin örneklerini verirler.

#Han Duvarları =Faruk Nafiz Çamlıbel

#**Satirik Şiir** =Bir kimseyi , bir durumu açık ya da kapalı biçimde, iğne bir dille , eleştirme yönü ağır basan şiirlerdir. Yergide de bir uyarı olduğu için didaktik (öğrenci) bir yanı da bulunur.

#Eski Yunan'da **Diogenes** , 18.yy'da Batı'da **Voltaire** ; Türk edebiyatında Divan edebiyatında **Nef'i** , halk edebiyatında **Seyrani , Pir Sultan Abdal** , Tanzimat döneminde **Ziya Paşa ,Şair Eşref**

Yeni Türk Edebiyatı'nda **Neyzen Tevfik , Orhan Veli , Abdurrahim Karakoç** satirik şiire örnek veren şairler arasında sayılabilir.

#**Öykü** =Yaşanmış ya da yaşanması olası olayları , durumları bir kurgu biçiminde anlatan yazınsal bir türdür. Okura yaşamdan kurgusal bir kesit sunan öykünün dört ögesi vardır.Bunlar :

-**Olay ya da durum ,-kişiler , -Yer ve zaman**

#**Öyküde olay planı** : Serim , düğüm , çözüm olmak üzere üç bölümdür.

#**Roman**=Yöntem olarak öyküye benzer ve yaşanmış ya da yaşanması olası olayları , durumları kurmacaya dayalı olarak anlatan düz yazı türüdür.

#**Tiyatro** =İnsanoğlunun en eski sanatsal kreasyonlardan biridir.

#Tiyatro eseri; yazar ,oyuncu , sahne , izleyici dörtgenine göre yazılır.

#Anlam birimleri, somut anlam düzeyinde gerçek yaşamda karşılıklarını bulurlar.

#Düşünceler kesin yargılara bağlanmaya çalışılır =Öykü türünün özelliklerinden biri **değildir**.

#**Okurun merak duygusunun canlı tutulmaya çalışılması** =Durum öyküsünün özelliklerinden biridir.

#**Roman** =Yaşanmış yada yaşanabilir izlenimi veren olayları anlatır. Kişi zaman , yer öğelerini içerir. Yaşamın bir kesitini ya da tümünü anlatır.

#İlk Türkçe roman = **Taaşuk-ı Talat ve Fitnat**

#**Tiyatro** =Söz ve eyleme dayalı yazınsal anlatı

#Türk edebiyatında ilk tiyatro eseri veren yazar= **Şinasi**

#**Bağ bozumu şenlikleri** =Geleneksel Türk tiyatro türlerinden biri **değildir**.

#**Bilimsel Yazı**=Yazarın konu ile ilgili başka kaynaklara göndermede bulunması sebebiyle araştırma süreci gerektiren ve anlatım tarzı ile de özenle oluşturulması gereken bir yazı türüdür.

#**IMRAD** =Bilimsel yazıda yer alan temel bölümler olan Introduction (giriş) , Material (Yöntem, veri Toplama) , Results (Bulgular ve Analizler) , And (ve), Discussion (Tartışma) ana bölümlerinin baş harflerinden oluşan bir yazım tarzı kısaltmasıdır.

#**Dünyada Kabul Gören Yazım Stilleri** :

-**APA: Amerikan Psikoloji Birliği** , -**AMA: Amerikan Tıp Birliği** , -**CONSORT** , -**ASA: Amerikan İstatistikçiler Birliği** , -

APSA: Amerikan Politik Bilimler Birliği , -**M.I.A :Modern Dil Birliği**

#**Yazışma** : **Resmi ve Özel yazışmalar** olmak üzere iki gruba ayrılır .

#**Resmi yazı**: Devlet kurumlarının kendi aralarında veya kişi ve özel kuruluşlarla iletişimlerini sağlamak amacıyla yazılan yazılardır.Bu tür yazılarda konuyu doğrudan ifade etmek amaçlanır.

#Dilekçe ,tutanak , karar, rapor , öz geçmiş resmi yazı türleridir.

#**Özel Yazışmalar** :Daha kişisel sebeplerle yazılan mektup türleridir.

#Özel mektup , edebi mektup , resmi mektup , iş mektubu ve açık mektup olmak üzere beş grupta değerlendirilir.

#Bilimsel üslup açısından değerlendirirsek, söylenmek istenen şeyi doğrudan ifade etmesi, kelime ekonomisi yöntemini uygulaması bakımından =**Makale ve dilekçeyi** bir arada düşünmemiz gerekir.

#**Bilimsel araştırma yazısı süreci**=

Konuya karar vermek –konuyla ilgili yapılan çalışmalarını incelemek –yazının yöntemini ifade etmek – ilgili kaynaklardan alıntılar yapmak - sonuca ulaşmak.

#Düşüncelerin birbirine bağlı uzun cümlelerle ifadesi makbûldür= bilimsel anlatımın özelliklerinden biri **değildir**.

#**Sonuca ulaşmaya yardımcı olur**=ifadesi=Bilimsel yazımda standartlaştırmanın önemini vurgulayan bir cevap **değildir**.

#Dünyada kabul gören genel yazım standartlarına göre ekonomi, işletme, eğitim, sosyoloji, psikoloji, antropoloji, siyaset bilimi ve biyoloji alanlarında tercih edilen stil ile edebiyat, tarih, felsefe, modern ve klasik diller gibi beşeri bilimler dallarında kullanılan yazım stilleri sırasıyla = **APA-MLA**

#Bilimsel bir yazının kaynakça listesini oluştururken **Kaynakların yazar soyadına göre alfabetik olarak sıralanmasına** dikkat etmek gerekir.

#Yazının sayfa sayısını arttırmaya yardımcı olmak=Bilimsel bir çalışmada kaynak göstermenin gerekliliğine dair bir gerekçe **sunmaz**.

#**Edebi mektup**=Resmi yazışma türlerinden biri **değildir**.

#**Okuma sürecinde dikkat edilmesi gereken okumanın beş temel ilkesi** :

1)Okuma anlam kurma sürecidir 2)Okuma akıcı olmalıdır. 3) Okuma stratejik olmalıdır. 4) Kişi okumaya güdülenmelidir.

5)Okuma yaşam boyu devam etmelidir.

#**Okuduğunu anlayabilmenin başlıca şartları** :

-Yoğun dikkat , -Yeniden yapılandırma , -Zihinde canlandırma , -Çıkarımlarda bulunma , -Anlamı kavrama

#**Okuma Alışkanlığı Edinmeyi Etkileyen Faktörler** :

-Bireysel etkenler , -Çevre , - Aile , -Okul , -

#**Okuma türleri** :

-Sesli Okuma –Sessiz Okuma –Göz atarak okuma – İşaretleyerek okuma –Tahmin ederek okuma –Soru sorarak okuma

-Tartışarak Okuma

#**Okuduğunu anlama stratejileri** : Okurların okuduklarını hatırlamalarına ve anlamalarına yardım eden kasıtlı planlar olarak nitelendirilir.

#Okuduğunu anlama stratejileri 3 çeşittir:

- Okuma öncesinde kullanılan stratejiler (güdüleme ,beyin fırtınası ,öngöründe bulunma vb.)
- Okuma sırasında Kullanılan Stratejiler (yordama , not alma ,gözünde canlandırma vb.)
- Okuma sırasında Kullanılan Stratejiler (özet yapma ,soruları cevaplama ,resim çizme vb.)

#Eleştirel düşünmenin temel özellikleri:

- Eleştirel düşünme ön yargılardan uzak olmayı gerektirir.
- Eleştirel düşünme bir süreçtir.
- Zihinsel düşünme süreçlerinin aktif kullanımı söz konusudur.
- Çok yönlü bakış açısını ve düşünmeyi zorunlu kılar.
- Bilimsel bir yaklaşımı, nesnel bakış açısını gerektirir.
- Eleştirel düşünmede neden-sonuç ilişkisinin önemli bir yeri vardır.
- Eleştirel düşünmenin temelinde yoğun bir dikkat vardır.

#Eleştirel düşünme sürecinin içerdiği beceriler :

- Tanımlama Hipotez kurma – Bilgi toplama -Yorumlama ve genelleme -Akıl yürütme
- Değerlendirme ve Uygulama

#Eleştirel Okuma :Eleştirel düşünme yaklaşımının okuma eyleminde, metin üzerinde uygulanmasıdır.

Eleştirel okumada **metnin türü** belirleyicidir. Okurun metne yaklaşımı metin türüne göre değişiklik gösterir.

#**Bilgilendirici metin**de okur; bilginin niteliğini ,günlük yaşamda geçerliliğinin olup olmadığını, bilginin dayandığı kaynakları v e güvenilirliğini sorgular .

#**Kurgulayıcı metin** :gerçek yaşamın olgu ve nesnelere, belli bir iletiyi aktarmak üzere, yazarın süzgecinden geçirilerek seçilmiş, birleştirilmiş ,kurgulanmış, yeni birgerçekliğe dönüştürülmüş metinlerdir.

#**Dinleme Süreci** :

#Sırasıyla = Konuşan >İleti-mesaj > Dinleyen(Alıcı) > Geri Bildirim

#**Dinleme sürecini etkileyen Faktörler**

#Kaynak (Konuşmacı) Temelli Faktörler

*Mesajda kullanılan sözcükler, terimler ,yanlış anlaşılma yol açacak cümle kuruluşları ,yanlış vurgu ve tonlamalar

*Konuşma bozuklukları , konuşmayı etkileyen fiziksel etkenler *Konuşma hızı *Ses Tonu *Jet ve mimikler *Bilgi birikimi *

Konuyla ilgili yapılan hazırlık *Konunun sunuluş şekli

#Alıcı (Dinleyici) Temelli Faktörler

*Alıcının zihinsel ve fizyolojik yetileri *Dikkat * İlgi,istek * Kelime dağarcığı *Bilgi Birikimi *Ön yargı *Dinleme sürecinde uygun dinleme davranışları gösterme *Dinleme hızı

#Çevre-Ortam Temelli Faktörler

*Isı *Ses *Işık *Fiziksel konfor

#**Dinleme Türleri**

*Aktif Dinleme * Pasif Dinleme * Not Alarak Dinleme *Grup halinde dinleme *Empatik Dinleme *Yaratıcı Dinleme

*Amaçlı dinleme *Sorgulayıcı Dinleme *Seçici Dinleme *Eleştirel Dinleme

#**Dinleme sırasında dinleyicinin cevap aradığı sorular** :

-Konuşmanın amacı nedir ? –Konuşmacı konuyla ilgili yeterli bilgi ve birikime sahip mi ? –Verilen bilgiler güncel ve geçerli mi? -Konu tarafsız bir bakış açısıyla ele alınıyor mu ? -Eleştiriler doğru mu ? –Alternatif çözüm önerileri bilimsel ve tutarlı mı ?

#**Görme**=temel dil becerilerinden biri **değildir**.

#**Sessiz okuma** = Gözle algılanan sözcüklerin zihinde anlamlandırılması

#**Yazma süreci**= Okuduğunu anlamının özelliklerinden biri **değildir**.

#**Akraba ilişkileri** =Okuma alışkanlığı kazanma sürecini **etkilememektedir**.

#**Yazar** = Dinleme sürecinde **yer almayan** öğelerden biridir.

#**Isı** =Dinleme sürecini etkileyen konuşmacı temelli faktörler arasında **yer almaz**.

#**Tutarlı dinleme** =Dinleme türleri arasında **yer almaz**.

#**Boğumlanma**=Ciğerlerden gönderilen havanın ağız ve burun yolundaki ses aygıtlarının yardımıyla ağızdan çıkarken konuşma sesi biçimlerini almasıdır.

#**Sıklık/Frekans**=Titreşen her nesnenin 1 saniyedeki yalın titreşimleridir. Ölçü birimleri hertz'dir.İnsanlar ile 20.000 Hertz arasındaki ses dalgalarını algılayabilirler.

#**Ton/Tonlama** =Titreşen, ses veren varlığın titreşim sayısının az ya da çok oluşuna **tonlama** denir. Tonlama , iletilmek istenen mesajın, duygunun doğru şekilde dinleyiciye ulaşmasına, dinleyici üzerinde etkisinin artmasına yardımcı olur.

#**Ezgi** = İletilmek istenen mesaja ,oluşturulmak istenen duygu değerine bağlı olarak konuşmacının cümle düzeyinde yaptığı tonlamalardır.

#**Vurgu**=Sözcüklerde ve sözcük öbeklerinde bazı hecelerin, cümlelerin bütününde de bazı sözcüklerin diğerlerine göre daha yüksek tonda seslendirilmesidir.

#**Durak/Duraklama**= Özellikle vurgulanan bir yargının, mesajın , yüksek tonlu ifadenin veya bir sorunun ardından gelen kısa süreli sessizliktir. Cümlelerin anlamı, mesajın değeri ,konuşmada durağın yerini ve süresini belirler.

#**Tını/Renk**=Bir sesi başka seslerden ayırmamızı sağlayan fiziksel niteliğe verilen addır.

#**Pes ve Tiz Ses**=Pes, kulağa kalın, yavaş, alçak gelen sesler için kullanılır.

Tiz , kulağa ince, hızlı ,yüksek gelen sesler için kullanılır.

#Doğru, güzel ,iyi bir sesin sahip olması gereken temel fiziksel özellikler :

-İşitilebilirlik -Esneklik –Akıcılık –Hoşagiderlik

#Doğru, Güzel ve Etkili Konuşmanın temel ilkeleri :

-Açıklık –Doğallık –İnandırıcılık –İlginçlik –Konuşmacının bilgi ve donanımı –Ön çalışma –Yöntem ve plan -Konuşmayı destekleyen yardımcı unsurlar –Üslup

#Üslup=Çenebaz üslup , Çekingen üslup ,Övünme üslubu ,Monoton üslup ,Ağır üslup ,Delil üslubu ,Ayrık Üslup , Vaiz üslubu , hissî üslup ,keskin üslup ,ziyafet üslubu

#Bilimsel bilgi=hazırlıklı konuşmayı gerektirir.

#Tonlama =Konuşmanın fizyolojik olmayan yönüyle ilgilidir.

#Açık oturumlarda amaç =herhangi bir görüşün doğruluğunu ortaya çıkarmaktır.

#Kısaltmaların, jargonların kullanılması=Sözlü sunum sırasında dinleyicinin dikkatini çekmeye yönelik tekniklerden biri **olamaz.**

#Şura=sözcüğünde ünlü uzaması anlamı değiştirmektedir.

